

pulsat, potest in interiora regni penetrare : *Petite enim, ait, et dabitur vobis; pulsate et aperietur vobis*⁷⁹. Per illam portam nemini eorum, qui volunt, impossibile est, suæ ipsius animæ invenire libertatem, **222** nec eam convenientes ipsi recipere cogitationes, et cum Christum secum possidet habitantem, locupletem esse, eoque veluti sponso frui per communicationem boni Spiritus. Vide ineffabilem charitatem Domini adversus hominem, ad sui ipsius imaginem conditum.

⁷⁹ Matth. vii, 7.

ἄσεται ὑμῖν κρούετε, καὶ ἀνοιγήσεται. Διὰ ταύτης τῆς θύρας οὐδενὶ τῶν βουλομένων ἄπορον τὴν ἐλευθερίαν τὴν ἑαυτοῦ ψυχῆς ἐφευρεῖν, ἐκείνην τε τοῦ ἰδίου ἀπολαβεῖν λογισμοῦς, καὶ πλουτῆσαι Χριστὸν σόνοικον, καὶ ὡς νομφίω αὐτῷ κατὰ τὴν κοινωνίαν τοῦ ἀγαθοῦ Πνεύματος χρῆσασθαι. Ἴδε ἀγάπην ἄρρητον Δεσπότου πρὸς τὸν ὅπ' αὐτοῦ γενόμενον κατὰ τὴν εἰκόνα τὴν ἑαυτοῦ ἄνθρωπον.

S. MACARII ALEXANDRINI

ABBATIS NITRIENSIS

REGULA AD MONACHOS⁽¹⁾

I. Milites ergo Christi sic taliter suos debent componere gressus, charitatem in se perfectissimam continentes : *Deum ex tota anima diligere, et ex toto corde, et ex tota virtute sua*¹.

II. Invicem inter se perfectissimam sectantes obedientiam, pacifici, mites, moderati, non superbi, non injuriosi, non susurriones, non irrisores, non verbosi, non præsumptuosi, non sibi placentes, sed Deo cui militant Christo ; non blasphemiam sectantes, nec dicentes quidquam præter quod bonum est : ad obsequium non pigri, ad orationem parati, in humilitate perfecti, in obedientia præcincti, in vigiliis instantes, in jejuniis hilares.

III. Nullus se alio justiore arbitretur ; sed unusquisque omnibus se inferiorem contemnat : *Quia qui se exaltat, humiliabitur ; et qui se humiliat, exaltabitur*².

IV. Præceptum senioris ut salutem suscipias : non murmurando ullam operam facias : non responsionem contra præceptum usurpes.

V. Non te extollas, aut magnifices aliquam utilem operam fecisse : non in acquirendo aliquid lucri congaudeas, aut in damno contristeris.

VI. Non te familiaritas ulla sæcularis trahat ; sed tota delectatio tua in cellula demoretur. Cellam ut paradisum habeas ; fratres tuos spirituales ut æternos confidas habere parentes.

VII. Præpositum monasterii timeas ut dominum, diligas ut parentem. Similiter quoque omnes oportet diligere fratres, cum quibus etiam te confidis videre gloriam Christi.

¹ Marc. xii, 30. ² Luc. xiv, 11. ³ Eccli. vii, 16. ⁴ Philipp. ii, 14.

(1) Post hanc inscriptionem sequitur altera in edito Holsteniano, ex ms. codice, ut videtur, desumpta, quæ sic se habet : *Incipit regula S. Ma-*

VIII. *Non oderis laboriosam operam*³ : otium quoque ne sectatus fueris. In vigiliis confectus, in opere justo affectus, ambulans quasi dormitans lassus ad stratum tuum venias, et cum Christo requiescere te credas.

IX. Cursumque monasterii super omnia diligas. Qui vero sæpius orare voluerit, uberiores inveniet misericordiam Christi.

X. Matutinoque dicto ita meditationem habeant fratres usque ad horam secundam : si tamen nulla causa exstiterit, qua necesse sit etiam prætermissa meditatione aliquid fieri in commune.

XI. Post horam vero secundam unusquisque ad opus suum paratus sit usque ad horam nonam, ut quidquid injunctum fuerit, *sine murmuratione perficiat*⁴, sicut dicit sanctus Apostolus.

XII. Si quis autem murmuraverit, vel contentiosus exstiterit, aut referens in aliquo contrariam voluntatem præceptis ; digne correptus secundum arbitrium senioris vel modum culpæ, tandiu obstineat, quandiu vel culpæ qualitas poposcerit, vel se poenitendo humiliaverit, vel emendaverit ; ita ut correptus non audeat usquam recidere.

XIII. Si quis frater, vel qui in oratorio sunt, vel qui per cellulas consistunt, quicumque ejus errori consenserit, culpabilis erit.

XIV. Ad horam vero orationis dato signo non statim prætermisso omni opere quod agit, paratus fuerit, foras excludatur, ut erubescat ; quia nihil orationi præponendum est.

XV. Operam Deo dabunt singuli fratres tempore quo Missæ in vigiliis observandis fiunt, quando

carii, qui habuit sub ordinatione sua quinque millia monachorum.

omnes conveniunt, ne deficiant. Quicumque gravatur somno, exeat foras : non se fabulis occupet sed statim redeat ad opus, quo convenitur. In congregatione autem ipsa ubi legitur, aures semper ad Scripturas habeant, silentium observent.

XVI. Hoc etiam attendendum fuit, ut frater qui pro qualibet culpa arguitur vel increpatur, patientiam habeat, et non respondeat arguenti se, sed humiliet se in omnibus, secundum præceptum Domini dicentis : *Quia Deus humilibus dat gratiam, superbis autem resistit* ⁵. Et : *Qui se humiliat, exaltabitur* ⁶.

XVII. Qui vero sæpius corripitur, et non se emendaverit, novissimus in ordine stare jubeatur. Qui si nec sic quidem se emendaverit, extraneus habeatur, sicut Dominus dixit : *Sit tibi sicut ethnicus et publicanus* ⁷.

XVIII. Ad mensam autem specialiter nullus loquatur, nisi qui præest vel qui interrogatus fuerit.

XIX. Nullus se in sua peritia neque in voce exaltet sed per humilitatem et obedientiam lætetur in Domino.

XX. *Hospitalitatem sectantes* per omnia ⁸, et ne avertas oculum, aut inanem dimittas pauperem ; ne forte Dominus in hospite aut in paupere ad te veniat, et videat te hæsitantem : et contemnaris ; sed omnibus hilarem te ostende, et fideliter age.

XXI. Passus injuriam taceas. Injuriam facere non nosse, factam posse tolerare. Non te inania seducant consilia, sed magis te specialiter in Christo confirma. Non tibi æstimes ullos proximiores parentes, quam qui tecum sunt in cellula fratres.

XXII. Si ad necessaria requirenda e monasterio bini egrediantur vel terni fratres, tales fiant quibus creditur, qui timorem Dei in se habere videntur, non qui verbositatem aut gulam sectantur.

XXIII. Ergo si quis de sæculo ad monasterium converti voluerit, regula ei introeunti legatur, et omnes actus monasterii illi patefiant. Qui si omnia apte sustinuerit, sic digne a fratribus suscipiatur in monasterio.

XXIV. Nam si aliquam in cellula voluerit inferre substantiam, in mensa ponatur coram omnibus

A fratribus, velut regula continet. Qui susceptus fuerit, non solum de substantia quam intulit, sed etiam nec de se ipso ab illa judicabit hora. Nam si aliquid prius erogavit pauperibus, aut veniens in cellulam aliquid intulit fratribus, ipsi tamen non est licitum, ut aliquid habeat in sua potestate.

XXV. Et si ex qualibet causa scandali post tertium diem inde exire voluerit, nihil penitus accipiat, nisi in veste qua venit. Quod si casu transierit, nullus hæredium (2) ejus adire debeat. Quod si impulsare (3) voluerit, regula ei legatur, et confundatur turpiter, et discedat confusus : quia et illi a quo repetit fuerat recitata.

XXVI. Ergo ex qualibet causa quis peccaverit frater, ab oratione suspendatur, et jejuniis distringatur. Quod si coram omnibus fratribus prostratus veniam postulaverit, dimittatur illi.

XXVII. Nam si in sua voluerit perseverare nequitia et superbia et dicat : Hic ergo durare non possum, sed accipiam casulam meam, et eam ubi voluerit Dominus : quisquis de fratribus eum hoc dixisse prius audierit, referat præposito, et præpositus abbati. Abbas coram omnibus fratribus resideat, et eum exhiberi jubeat et virgis purgetur : et oratio fiat, et sic ad communionem recipiatur. Ut si quis sane non emendatur doctrina, virgis purgetur.

XXVIII. Quod si casu quis frater de monasterio exire voluerit, nihil penitus accipiat, nisi in notatissimo (4) vestimento, et extra communionem infidelis discedat. Nam quieti et pacifici excelsum diripiunt regum ⁹, et filii computantur Altissimi, et pretiosas splendorasque accipient coronas ; filii autem tenebarum in exteriora ibunt tormenta, *Super quem requiescam, dicit Dominus, nisis super humilem, et quietum et trementem sermones meos* ¹⁰ ?

XXIX. Quarta et sexta feria qui infrangunt jejunium, Judæ æstimantur participes qui Christum tradidit.

XXX. Illud etiam attendendum fuit, ut intra monasterium artificium non faciat ullus, nisi ille cujus fides probata fuerit, quid ad utilitatem et necessitatem monasterii faciat quod poterit facere.

⁵ Jac. iv, 6. ⁶ Matth. xxiii, 12. ⁷ Matth. xviii, 17. ⁸ Rom. xii, 13. ⁹ Matth. v, 4, 9. ¹⁰ Isa. lvi, 2.

(2) *Hæredium*. Idem ad *prædium*. Vide Cangium in *Glossar*, v. *Hæredium*.

(3) *Impulsare*. *Excitare*. Apud Marculfum lib. ii *Form.* 52, ex epistola Henrici V, abbatis Fuldensis ad alios abbates Ordinis S. Benedicti : *Abbates qui-*

dam ordinis nostri nos..... multipliciter impulsarunt, quatenus... assumere curaremus, etc. Vid. Cangium in *Glossar*, v. *Impulsare*.

(4) *Notatissimo vest.* Vide infra quæ adnotavimus ad cap. 10, regulæ iii Patrum ad monachos.

Sancti Macarii Apophthegmata, necnon excerpta varia e sancto Macario, sermonem de Excessu Justorum, etc. et Epistolas quæ sequuntur in editione Gallandiana. jam dedimus supra col. 235-265, 385-392, 406-447.

S. SERAPIONIS, MACARII, PAPHNUTII ET ALTERIUS MACARII (1) REGULA AD MONACHOS.

CAPUT I.

Præfatio

223-243 Seditibus (2) nobis in unum consilio saluberrimo, cum prece Dominum nostrum rogavimus, ut nobis distribueret Spiritum sanctum, qui nos instrueret qualiter fratrum conversationem vel regulam vitæ ordinare possimus.

CAPUT II.

De prima conjugatione cænobitarum Serapion dixit.

Quoniam misericordia Domini plena est terra¹ et multorum (3) agmina ad vitæ fastigium tendunt, et quia eremi vastitas et diversorum monstrorum terror singillatim habitare fratres non permittit: optimum videtur Spiritus sancti præceptis obedire. Nec (4) nostra propria verba possunt firma perseverare, nisi firmitas Scripturarum e centesimo tricesimo secundo psalmo nostrum ordinem firmet, quo dicit: *Ecce quam bonum et quam jucundum, habitare fratres in unum*². Et iterum: *Qui habitare facit unanimes in domo*³; firmam jam nunc regulam pietatis per Spiritus sancti ostensionem fratribus ordinare, prosequamur.

CAPUT III.

Idem ipse, De unanimitate et jucunditate fratrum.

Volumus ergo fratres unanimes in domo cum jucunditate habitare: sed qualiter unanimitas ipsa vel jucunditas recto ordine teneatur, Deo adjuvante mandamus.

CAPUT IV.

Qui supra, De abbate et quomodo ei obediant monachi.

Volumus ergo unum præesse seniore super omnes fratres, nec ab ejus consilio vel imperio quemquam sinistram declinare, sed sicut imperio Domini cum omni lætitia obedire; dicente Apostolo ad Hebræos: *Obedite præpositis vestris, quia ipsi vigilant pro vobis*⁴. Et Dominus dixit: *Nolo sacrificium, sed obedientiam*⁵. Considerandum est

A quoque ab his qui se tali opere unanimes esse cupiunt, quia per obedientiam Abraham placuit Deo, *et amicus Dei appellatus est*⁶. Per obedientiam ipsi apostoli meruerunt testes Domino in tribubus et populis esse. Ipse quoque Dominus noster de supernis ad inferiora descendens ait: *Non veni facere voluntatem meam, sed ejus qui me misit*⁷. His ergo tantis virtutibus firmata obedientia magnopere magnoque studio teneatur.

CAPUT V.

Macarius dixit: Qualiter spirituale exercitium ab his qui præsumunt Patribus teneatur.

Quoniam fratrum insignia virtutum, habitationes quoque, vel obedientia superius conscripta sunt (5), nunc qualiter spirituale exercitium ab his qui præsumunt Patribus teneatur, Deo juvante ostendamus. **B** Debetis, qui præestis Patres, tales vos exhibere, ut Apostolus ait: *Estote forma credentibus*⁸, hoc est, ut per qualitatem mysticæ pietatis et severitatis, fratrum animos ad cœlestia de terrenis erigatis, dicente Apostolo: *Argue, obsecra, increpa, cum omni patientia et doctrina*⁹. Et alio loco inquit: *Quid vultis? in virga veniam ad vos, an in spiritu mansuetudinis*¹⁰? Decernendum est ab illo qui præest, qualiter circa singulos debeat pietatis affectum monstrare; et qualiter tenere debeat disciplinam, non immemor Domini dicentis: *In qua mensura mensi fueritis remetietur vobis*¹¹.

CAPUT VI

Idem ipse, Ut in oratione astantibus nullus sine præcepto abbatis psalmum imponat.

C Astantibus ergo ad orationem nullus præsumat sine præcepto qui præest Patris, psalmi laudem emittere. Ordo iste teneatur, ut nullus priorem in monasterio ad standum vel psallendum ordine præsumat præcedere, dicente Salomone: *Fili, primum concupiscere noli*¹², — *neque accubueris prior in convivio; ne* (6) *veniat melior te, et dicat tibi: Surge, et confusionem patiaris in die illa*¹³. Et iterum dicitur: *Noli altum sapere, sed time*¹⁴. Quod si tardat

¹ Psal. xxxii, 5. ² Psal. cxxxii, 1. ³ Psal. lxxvii, 7. ⁴ Hebr. xiii, 13. ⁵ Matth. ix, 13. ⁶ Jac. ii, 23. ⁷ Joan. iv, 38. ⁸ I Thess. i, 7. ⁹ II Tim. iv, 2. ¹⁰ I Cor. iv, 21. ¹¹ Matth. vii, 2. ¹² Eccli. vii, 4. ¹³ Luc. xiv, 8. ¹⁴ Rom. xi, 20.

(1) Holstenius ad calcem *Cod. Regul.* ex antiquissimo exemplari cod. Vat. 3542. aliquot varias lectiones profert hujusce *Regulæ sanctorum*, etc. prout sequuntur. Hic autem post nomina quatuor Patrum additur in laudato codice, *abbatum*.

(2) *Seditibus*. Id. cod. *residentibus*. Et mox, ut no-

bis tribueret. Rectius, ut videtur.

(3) *Multorum*. Id. cod. addit *hominum*.

(4) *Nec*. Ms. *Nec tamen*. Idemque caput secundum cum tertio in unum conjungit.

(5) *Conscripta sunt*. Ms. *Conscripta placuerunt*.

(6) *Ne*. Ms. *Ne forte*.

is qui præest, oportet primum in notitiam ejus A differre, et secundum ejus imperium obedire convenit fratres.

CAPUT VII.

Idem ipse, Quomodo examinentur, qui ex sæculo convertuntur.

Qualiter vero examinatio erga eos qui de sæculo convertuntur teneri debeat, ostendamus vobis Amputandæ sunt primo ab hujusmodi divitiæ sæculi. Et si quis pauper converti videatur, habet et ipse divitias quas amputare debeat, quas Spiritus sanctus ostendit per Salomonem dicens: *Odit anima mea pauperem superbum et divitem mendacem* ¹⁵ Et alio loco dicit: *Sicut vulneratum superbum* ¹⁶ Debet ergo is qui præest Pater, magno studio hanc regulam tenere; ut si pauper convertitur, primo exponat sarcinam superbiæ: et sic examinatus suscipiatur. Debet ante omnia humiliter (7) imbui, ut quod magnum et Deo acceptum sacrificium est suam voluntatem non faciat unusquisque vestrum, fratres; sed *ad omne opus bonum parati estote* ¹⁷. Quidquid acciderit, aut justum quid fuerit, memores esse debetis: *In tribulatione patientes* ¹⁸; in operibus honesti. *Nolite vos invicem ad iracundiam provocare* ¹⁹ *Sed semper bona sectamini* ²⁰. Ii qui tales sunt, cum de sæculo hujus ille cebris liberari voluerint, appropiantes monasterio, hebdomada (8) pro foribus jaceant: nulli cum eis de fratribus jungantur, et semper dura et laboriosa eis proponantur. Si vero perseveraverint pulsantes, eis non negetur ingressus; sed is qui præest Pater hujusmodi homines introire permittat, et qualiter vitam fratrum, vel regulam tenere possint, ostendat. Quod si dives est, et habens multas divitias in sæculo et converti voluerit, debet primo (9) Dei voluntatem implere, et consequi præceptum illud præceptum, quod adolescenti diviti dicitur: *Vende omnia bona tua, et da pauperibus, et tolle crucem tuam, et sequere me* ²¹. Deinde instruendus est ab eo qui præest Patre, ut nihil sibi relinquat, nisi crucem Christi quam tenet, et sequatur Dominum. Crucis vero fastigia quæ tenenda sunt; primo omni obedientia non suam voluntatem facere, sed alterius. Quod si voluerit monasterio partem conferre, noverit quo ordine sive ipse, sive ejus oblatio suscipiatur. Et si voluerit de suis servis secum in monasterio C conducere, noverit (10) jam non eum servum habere, sed fratrem; at in omnibus perfectus inveniat homo ille.

CAPUT VIII.

Idemque, Qualiter peregrini hospites suspicantur.

Venientibus eis nullus nisi unus, cui cura circa hospitale fuerit injuncta occurrat, et responsum (11) det venientibus, Orare, vel pacem offerre non liceat ulli, nisi primo videatur ab eo qui præest Patre; et oratione simul peracta, sequatur ordine suo pacis officium reddere. Nec licebit alicui fratri eum superveniente sermocinari; non sit ulli cura interroganti, unde venerit, quid venerit, vel quando ambulaturus sit, nisi soli qui præest Patri, aut quibus ipse jusserit. Venientibus vero fratribus ad horam refectionis, non licebit peregrino fratri cum fratribus manducare, nisi cum eo qui præest Patre, ut possit ædificari. Nullo licebit cum eo loqui; nec alicujus (12) audiatur sermo, nisi divinus, qui ex pagina proferatur, et ejus qui præest Patris, vel quibus ipse jusserit loqui, ut aliquid de Deo conveniat.

CAPUT IX.

Qualiter jejuniorum ordo teneatur. Paphnutius dixit:

Magna et utilia ad animæ salutem dicta sunt, fratres: nec hoc tacendum est, qualiter jejuniorum ordo tenendus sit. Nec aliud huic firmitati testimonium convenit, dulcissimi fratres, nisi illud quod dicit: *Petrus autem et Joannes ascendebant in templum circa horam orationis nonam* ²². Debet ergo iste ordo teneri, fratres ut nullo die nisi hora nona reficiantur fratres monasterio excepta Dominica die et Quinquagesima Pentecostes. Die autem Dominica nihil aliud agant, nisi Deo vacent, ne pro aliqua occasione se velint aut alios excusare. Tamen contestor fratres, quod nulla operatio in die illa sancta comperiat, nisi tantum hymnis et psalmis, et canticis spiritualibus dies illa transigatur.

CAPUT X.

Idem ipse, Qualiter fratres debent operari.

Idemque (13) præcipimus. Debent ergo fratres istum ordinem tenere. A prima hora usque ad horam tertiam Deo vacent fratres; a tertia vero usque ad nonam, quidquid injunctum fuerit a Patre, sine aliqua murmuratione faciant. Meminisse debent hi quibus injungitur, dictum Apostoli: *Omnia quæ facitis, sine murmuratione facite* ²³. Timere debent illud dictum terribile: *Nolite murmurare, sicut quidam eorum murmuraverunt, et ab exterminatore perierunt* ²⁴. Debet etiam qui præest Pater, opus

¹⁵ Eccli. xxiv, 4. ¹⁶ Psal. lxxxviii, 11. ¹⁷ II Tim. ii, 21. ¹⁸ Rom. xii, 12. ¹⁹ Ephes. vi, 4. ²⁰ I Thess. v, 15. ²¹ Marc. x, 21. ²² Act. iii, 1. ²³ Phillip. ii, 14. ²⁴ I Cor. x, 10.

(7) *Humiliter.* Ms. *Humilitate.* Et paulo post *paratus sit pro parati estote.* Recte.

(8) *Hebdomada.* Ms. *heb. continua.*

(9) *Primo.* Addit. ms. *ante omnia.* Ex *mox, quam teneat.*

(10) *Noverit.* Idem cod. *noverit se.*

(11) *Et resp.* Ms. *ut resp.* Mox idem ms. post *venientibus* addit. *nec ipse audeat cum venientibus.*

(12) *Alicujus.* Addit. ms. *ibi.* Paulo post *recitatur,* loco *proferatur.*

(13) *Idemque.* An *Itemque?*

quod faciendum est uni injungere, ut cæteri ejus A præcepto cui injunctum fuerit, fratres obediant sine querela.

CAPUT XI.

Qualiter infirmitas vel passibilitas corporum ab eo qui præest Patre cognoscenda sit.

Si quis ex fratribus pro jejuniis, vel operibus manuum suarum, quæ Apostolus præcepit (14) *Operantes manibus nostris, ne quem vestrum gravaremus* ²⁵; si is qui talis est fuerit infirmitate obsessus, providendum est ab eo qui præest, qualiter ipsa infirmitas sustentetur. Quod si infirmus est animo (15) hujusmodi frater, oportet eum frequentius operari, considerando Apostolum ²⁶, qualiter corpus suum servituti redigit. Hoc autem observandum est, ut in nullo voluntatem suam faciat ille.

CAP. XII.

Qualiter officiis mutuis se fratres præveniant (16).

Si congregatio multa est, debet is qui præest Pater, disponere hebdomadarios, et ordinem officii quo sibi invicem succedant ad ministrandum: et decernere debet ille (17), quomodo debeat esse, qui cellarium fratrum contineat. Debet talis tantummodo eligi, qui possit in omnibus gulæ suæ augmentationibus dominari, et evangelico ordine fratribus suis victum gubernare: qui timeat Judæ sententiam, qui ab initio fur fuit ²⁷. Studere debet qui huic officio deputatur, ut audiat: *Quia qui bene ministraverit, bonum gradum* (18) *acquirit* ²⁸; et animæ suæ lucrum facit. Nosse debent etiam fratres, quia quidquid in monasterio tractatur, sive in vasis, sive in ferramentis, vel cætera omnia, esse sanctificata. Si quis de fratribus aliquid negligenter tractaverit, partem se habere noverit cum illo rege, qui in vasis domus Dei sanctificatis cum suis bibebat concubinis, et qualem meruit vindictam (19). Custodienda sunt ista præcepta, et per singulos dies in aures fratrum recitanda sunt, ut non condemnentur in peccatis suis.

CAP. XIII.

Qualiter inter se monasteria pacem firmam obtineant. Alius (20) *Macarius dixit:*

Quoniam veritas protestatur, quæ dicit: *In ore duorum vel trium testium stabit omne verbum* ²⁹, firmanda ergo est regula pietatis; nec (21) tacendum est, qualiter inter se monasteria pacem firmam D

²⁵ I Cor. iv, 12. ²⁶ I Cor. ix, 27. ²⁷ Joan. xii, 6. ²⁸ I. Tim. iii, 13. ²⁹ Matth, xviii, 16. ³⁰ I Tim. v, 12.

(14) *Præcepit.* Ms. *Præcepit dicens.*

(15) *Quod si infirmus est animo.* Ms. *Quod si firmus est corpore.*

(16) *Præveniant.* Post hanc vocem addit ms. *iste ordo teneatur.*

(17) *Et decernere debet ille.* Hæc desunt in ms. Et statim idem cod. *qualis habet pro quomodo.*

(18) *Gradum.* Ms. *gradum sibi aca.*

(19) *Meruit.* Ms. *meruerit.*

(20) *Alius.* Ms. *Item alius.*

(21) *Nec.* Ms. *Nec hoc tae.*

obtineant. Non licebit de alio monasterio, sine voluntate ejus præest Patris, fratres recipere (22), sed nec videre oportet, dicente Apostolo: *Quia qui primam fidem irritam fecit, est infideli deterior* ³⁰. Quod si precatus fuerit ab eo qui præest Patre, ut in alio monasterio ingrediatur, commendetur ab eo ei qui præest, ubi esse desiderat; et sic suscipiatur. Nam sine voluntate (25) qui præesse debet in monasterio Patris, nullatenus alibi recipiatur frater. Quod si præsumpserit talia facere, noverit se in synodo episcoporum, aut in conventu fratrum suorum in audientiam venire: et tunc recedet tanquam junior suus, donec ab eo cui injuriam fecit veniam petat; ut non per ipsius vitium alii despiciantur Patres. Ille vero monachus quantos fratres in alio monasterio invenerit, tantos se noverit habere priores. Nec attendendum est, qui fuit antea; sed probandum est, qualis esse cœperit. Susceptus **245** vero si habere videtur aliquid, sive in rebus, sive in codicibus, ultra ei possidere non licebit, ut possit esse perfectus, quod alibi non potuit. Residentibus vero fratribus, si fuerit aliqua de Scripturis collatio, et fuerit ex his (24) talis scitus non ei licebit aliquid dicere, nisi præceptum et fuerit a Patre (25).

CAP. XIV.

Idemque: Qualiter clerici hospites suscipiendi sunt in monasterio.

Cum omni reverentia ut ministri altaris: non licebit nisi ipsis orationem complere, sive ostiarius, sive minister est templi Dei. Quod si aliquo casu lapsus est, et in eo quod dicitur probatus crimine, non liceat ei ante eum qui præest Patrem vel secundum complere. Nulli permittatur clerico in monasterio habitare, nisi ei tantummodo quem lapsus peccati ad humilitatem deduxit, et est vulneratus; ut in monasterio humilitatis medicina sanetur. Hæc vobis tenenda sufficiant, fratres, custodienda convenient, et eritis irreprehensibiles in populo Dei.

CAP. XV.

Qualiter culpæ singulorum emendentur.

Nec hoc tacendum est, qualiter culpæ singulorum emendentur: pro qualitate culpæ erit excommunicatio. Ergo iste ordo teneatur. Si quis ex fratribus sermonem otiosum emisit, ne reus sit concilii, præcipimus eum triduo a fratrum congre-

xii, 6. ²⁸ I. Tim. iii, 13. ²⁹ Matth, xviii, 16.

(22) *Recipere.* Post verbum hujusmodi addit ms. *et non solum non recipere:* quæ quidem ob ejusdem verbi repetitionem librario exciderint, ut ex contextu liquet.

(23) *Nam sine voluntate cæt.* Hæc et sequentia usque ad ea. *Ille vero monachus,* desunt in ms.

(24) *Ex his*]. Deest præpositio in ms. et quidem rectius.

(25) *A Patre*]. Ms. *ab eo qui præest.* Hic vero desinit codex Vat. neque tria ultima capita agnoscit.

gatione vel colloquio esse alienum, ut nullus cum A eo jungatur. Si vero aliquis deprehensus fuerit in risu, vel in scurrilitate sermonis, sicut ait Apostolus, *quæ ad rem non pertinet* ³¹, jubemus hujusmodi duaram hebdomadarum spatio in nomine Domini omni flagello humilitatis coerceri, dicente Apostolo: *Si quis frater nominatur iracundus, aut superbus, aut maledicus, hunc notate* ³². Et: *Non odite ut inimicum, sed corripite ut fratrem* ³³. Et in alio colo: *Si quis frater fuerit præventus in aliquo delicto, vos qui spiritales estis, instruite hujusmodi* ³⁴, et corripite fratrem; ita ut per humilitatis frequentiam non reprobis, sed probatus in congregatione perseveret.

³¹ Ephes. v, 4. ³² I Cor. v, 11. ³³ II Thess. III, 15. ³⁴ Gal. vi, 1. ³⁵ Psalm. LVII, 2.

REGULA ALIA AD MONACHOS.

PRÆFATIO.

Cum resideremus in unum in nomine Domini nostri Jesu Christi, secundum traditionem Patrum sanctorum virorum, visum est nobis conscribere vel regulam ordinare, quæ in monasterio teneatur ad profectum fratrum; ut neque nos laboremus, neque sanctus præpositus qui constitutus est in loco dubitationem aliquam pati possit: ut omnes *unanimes*, sicut scriptum est, *et unum sentientes* ³⁶, invicem honorantes, ea quæ statuta sunt a Domino jugi observatione custodiant.

CAP. I. — *De unanimitate charitatis, et de diligendo ac obtemperando abbati.*

Ante omnia habentes charitatem, humilitatem, patientiam, mansuetudinem, vel cætera quæ docet sanctus Apostolus ³⁷; ita ut nemo quidquam suum vindicet, sed, sicut scriptum est in Actibus apostolorum, habeant omnia communia ³⁸. Ille vero qui præpositus est, Dei judicium et ordinationem sacerdotis in omnibus timere, diligere et obaudire debet secundum veritatem: quia si quis illum putat se spernere, Deum spernit, sicut scriptum est: *Qui vos audit, me audit: et qui vos spernit, me spernit: et qui me spernit, spernit eum qui me misit* ³⁹. Ita ut sine ipsius voluntate nullus frater quidquam agat, neque accipiat ab aliquo aliquid, neque det, nec usquam prorsus recedat sine verbo.

CAP. II. — *Ut non se fabellis vanis destruant, et ut in conventu nisi interrogatus quis loquatur.*

Observantes etiam hoc, ut non se invicem fabulis vanis destruant, sed unusquisque opus suum meditetur et custodiat, et cogitationes habeat apud D

CAP. XVI.

Ut sine personarum acceptione æqualiter judicetur.

Hoc ante omnia præcipimus vobis qui huic officio præestis, ut personæ a vobis non accipiantur, sed æquali affectu omnes diligentur, et per correctionem omnes sanentur: quia æqualitas placet apud Deum, dicente Propheta: *Si vere utique 246 justitiam loquimini, juste judicate filii hominum* ³⁵. Nec latere vos volumus, quia qui non corripit errantem, noverit se pro eo rationem redditurum. Estote fideles et boni doctores ad omnes: corripite inquietos: suscipite informos: patientes estote ad omnes: et quantos fueritis lucrati, pro tantis mercedem accipietis, in nomine Patris et Filii et Spiritus sancti.

B Deum. In conventu omnium nullus junior quidquam nisi interrogatus loquatur. Cæterum si quis vult consolationem accipere vel verbum audire, secretum et opportunum tempus requirat.

CAP. III. — *Ut adveniendi peregrino, nihil plus exhibeat quis, quam occursum humilem et pacem.*

Adveniendi peregrino nihil plus exhibeat quam pacem: reliquum non sit illi cura unde venerit, pro quo venerit, vel quando ambulaturus sit, nec se jungat ad fabulas cum illo.

CAP. IV. — *Ut præsentem seniore psallendi loquendive non habeat facultatem.*

Illud quoque observandum est, ut præsentem seniore quocunque, vel præcedente in ordine psallendi, sequens non habeat facultatem loquendi vel aliquid præsumendi, nisi tantum is qui in ordine, ut dictum est, præcedere videtur. Hoc usque ad imum ante omnia in oratione, seu in opere, sive in responso dando erit servandum. Si vero simplicior fuerit, vel impeditior sermone, et dederit locum, ita demum sequens loquatur. *Omnia tamen in charitate fiant* ⁴⁰, non per contentionem vel aliquam præsumptionem.

CAP. V. — *De cursu orationis, et horis operandi, ac de correctione delinquentium.*

Cursus vero orationum vel psalmodiarum, sicut dudum statutum est, ultra tempus istud meditandi operandique servabitur. Ita meditationem habeant fratres, ut usque ad horam secundam legant; si tamen nulla causa extiterit, qua necesse sit etiam 247 prætermittenda meditatione aliquid fieri in com- mune. Post horam vero secundam unusquisque ad

³⁶ Philipp. II, 2. ³⁷ Coloss. III, 12-14. ³⁸ Act. IV, 32. ³⁹ Luc. X, 16. ⁴⁰ I Cor. XVI, 14.

opus suum paratus sit : et usque ad horam nonam **A** quidquid injunctum fuerit, *sine murmuratione vel hæsitatione* ⁴¹ perficiat, sicut docet sanctus Apostolus. Si quis autem murmuraverit, vel contentiosus exstiterit, aut opponens in aliquo contrariam [voluntatem] præceptis, digne correctus tam diu abstineat, quam diu vel culpæ qualitas poposcerit, vel se pœnitendo humiliaverit atque emendaverit. Correctus autem non audeat usquam recedere. Si quis vero de fratribus, vel qui in oratorio sunt, vel qui in cellis consistunt, ejus errori consenserit, culpabilis erit atque excommunicatione dignissimus.

CAP. VI. — *De his qui ad opus Dei tarde occurrunt.*

Ad horam vero orationis dato signo si quis non statim prætermisso omni opere quod agit (quia nihil orationi præponendum est) paratus fuerit, **B** foras excludatur confundendus. Operam vero dabunt singuli fratres, ut tempore quo missæ (26) fiunt, sive die, sive nocte, quando diutius ad orationem standum est non deficient, vel superfluo foras recedant; quia scriptum est in Evangelio : *Oportet autem semper orare, et non deficere* ⁴². Et alio loco : *Non impediatis orare semper* ⁴³. Si quis autem non

necessitate, sed magis vitio procedendum putaverit, sciat se, cum deprehensus fuerit, culpabilem iudicandum, quia per suam negligentiam et alios in vitium mittit. In vigiliis observandum est, quando omnes conveniunt, quicumque gravatur somno, et exit foras, non se fabulis occupet, sed statim redeat ad opus ad quod convenitur. In congregatione autem ipsa ubi legitur, aurem semper ad Scripturas habeant, et silentium observent omnes.

CAP. VII. — *Ut frater qui pro qualibet culpa arguitur, patientiam habeat; et ut ad mensam nemolo quatur.*

Hoc etiam addendum fuit, ut frater qui pro qualibet culpa arguitur vel increpatur, patientiam habeat, et non respondeat arguenti; sed humiliat se in omnibus secundum præceptum Domini dicentis : *Quia Deus humilibus dat gratiam, superbis autem resistit* ⁴⁴. Et, *Qui se humiliat exaltabitur* ⁴⁵. Qui vero sæpius correptus non se emendaverit, novissimus in ordine stare jubeatur; sicut Dominus dixit : *Sit tibi sicut ethnicus et publicanus* ⁴⁶. Ad mensam autem specialiter nullus loquatur, nisi qui præest, vel qui interrogatus fuerit.

⁴¹ Philipp. ii, 14. ⁴² Luc. xviii, 1. ⁴³ Eccli. xviii, 22. ⁴⁴ I Petr. v, 5. ⁴⁵ Luc. xiv, 11. ⁴⁶ Matth. xviii, 27.

(26) *Missæ.* Orationes et collectæ quæ in fine versus a sacerdote dicebantur dictæ *Missæ*, eo quod Deo missæ sint. Aliquando accipiuntur pro horis canonicis et cursibus nocturnis, prout hic.

Vide Menardum ad Concord. regul., pag. 331, 376, 377, qui alias declarationes affert. HOLSTEN., in *Indict. declar.* v. *MISSÆ*.

REGULA TERTIA AD MONACHOS.

CAPUT I. — *De conversis.*

Cum in nomine Domini una cum fratribus nostris convenissemus, imprimis placuit ut regula et instituta Patrum per ordinem legerentur : quibus lectis placuit, si de sæculo quis in monasterio converti voluerit, regula ei introeunti legatur, et omnes actus monasterii illi patefiant. Quod si omnia apte susceperit, sic digne a fratribus in cellula suscipiatur : tum si aliquam in cellulam voluerit inferre substantiam, in mensa ponatur coram omnibus fratribus, velut regula continet. Quod si susceptus fuerit, non solum de substantia quam intulit, sed etiam nec de se ipso ab illa judicabit hora.

CAP. II. — *Ut abbas nihil sibi proprium vindicet.*

Abbati vero nulli liceat sibi quidquam proprie vindicare, cum omnia Deo propitio in illius maneat potestate. Si quis vero, quod in regula junioribus prohibetur, sibi aliquid ex successione parentum, seu quolibet donato retinere præsumpserit, et non omnia in commune posuerit, a fratribus arguatur. Si in vitio perstiterit, in notitiam episcopi deferatur : qui si ab episcopo correptus nec sic emendaverit, deponatur.

C CAP. III. — *De vestimentis monachorum.*

Vestimenta vero fratribus necessaria ita abbas omnibus ordinare debet, quæ monachis deceant non diversis coloribus tincta, exceptis cuculis quæ comparantur, si fuerint nigræ, uti eas debere censemus.

CAP. IV. — *Ut nulla mulier ad monasterium vel agrum monachorum accedat.*

Familiaritatem mulierum, tam parentum, quam extraneorum pro custodienda vita, **248** vel cavendis laqueis diaboli, ab omnibus monasteriis vel culturis monachorum; seu frequentationem monachorum a monasteriis puellarum, sicut regula docet, prohibere, censemus. Neque ulla mulier interius atrium monasterii ingredi audeat. Quod si cum consilio vel voluntate abbatis monasterium vel cellulas monachorum quædam fuerit ingressa, merito ipsis abbas et nomen abbatis reponat, et inferiorem se omnibus presbyteris recognoscat : quia talis sancto gregi præponi debet, qui eos immaculatos Deo offerre procuret; non per quaslibet familiaritates diabolo sociare festinet.

CAP. V. — *De lectione et operatione monachorum.*

Matutino dicto fratres lectioni vacent usque

ad horam secundum : si tamen nulla causa exstiterit, qua necesse sit etiam prætermissa lectione aliquid fieri in commune. Post horam secundam unusquisque ad opus suum paratus sit usque ad horam nonam : quod injunctum fuerit, *Sine murmuratione perficiet* ⁴⁷.

CAP. VI. — *De his qui ad opus Dei tarde occurrunt.*

Ad horam vere orationis dato signo, qui non statim prætermisso omni opere quod agit (quia nihil orationi præponendum est) paratus fuerit, ab abbate vel præposito corripitur; et nisi prostrata veniam petierit, excommunicetur.

CAP. VII. — *De silentio ad mensam.*

Ad mensam autem specialiter nullus loquatur, nisi qui præest, vel qui interrogatus fuerit.

CAP. VIII. — *Ut ad necessaria quærenda bini vel terni mittantur.*

Ad necessaria quærenda in cellula, bini egrediantur vel terni fratres : et ita illi, quibus creditur, non qui verbositatem aut gulam sectantur.

CAP. IX. — *Ut nusquam sine præcepto senioris egrediantur.*

Si quis vero extra conscientiam abbatis vel præpositi, qualemcunque locum ingressus, gulæ vel ebrietati se sociaverit; aut si in proximo transmissus, pro sua levitate vel gula, non statim expedita necessitate ad cellam redierit; cum in id facinus fuerit detectus, ut canones docent, aut triginta diebus a communione separetur, aut virgis cæsus emendetur.

CAP. X. — *De his qui de monasterio exire voluerit.*

Quod si casu quis frater de cellula ex qualibet scandali causa exire voluerit, nihil penitus nisi nugalissimo (27) induatur vestimento, et extra communionem infidelis discedat.

⁴⁷ Philipp. II, 14.

(27) *Nugalissimo*. Id est quod risum moveat occurrentibus, interprete. Canglo, qui hunc ipsum recitat in *Glossar.* v. *Nugalissimus*. Eodem sensu accipiendum *notatissimum vestimentum*, cujus men-

A CAP. XI. — *Ut abbas cum fratribus reficiat omni tempore.*

Illud quoque statuimus, ut abbates omni tempore cum fratribus reficiant : quia eo tempore, quo fratres aut pro negligentia arguere, aut spirituali debent sermone imbuere, absque certa necessitate se removere non debent.

CAP. XII. — *Ut nullus monachus in infirmitate positus parentum studio commendetur.*

Id etiam pro custodienda fama specialiter statuimus, ut nullus monachus in infirmitate positus relicto monasterio parentum suorum studio commendetur : quia magis eum sæcularium spectaculorum visu aut auditu pollui censemus, quam ab ægritudine posse purgari.

CAP. XIII. — *De his qui furtum faciunt.*

B Si quis vero monachus furtum fecerit, quod potius sacrilegium dici potest, id censuimus ordinandum ; ut junior virgis cæsus tanti criminis reus nunquam officium clericatus excipiat ; si vero jam clericus in id facinus fuerit deprehensus, nominis ipsius dignitate privetur : cui sufficere potest pro actus sui levitate, impleta pœnitentiæ satisfactione, communio.

CAP. XIV. — *Ut nullus alterius monasterii monachum sine permissu abbatis suscipiat.*

C Monachum nisi abbatis sui aut permissu aut voluntate ad aliud monasterium commigrantem, nullus abbas aut suscipere aut retinere præsumat. Quod si ad districtiorem regulam non pro actus sui levitate tendentem abbas suus ipsum ad alterum monasterium transire permiserit, ut inde postea sub aliqua occasione aggredi præsumat, nulla ratione permittimus. Sane si quis post hanc diligentissimam sanctionem non observare quæ sunt superius comprehensa præsumperit, reum se divinitatis pariter et fraternitatis iudicio futurum esse cognoscat.

tio in superiore regula S. Macarii cap. 28, quod Holstenius interpretatur, *parvi momenti ac nullius valoris*.

REGULA ORIENTALIS

EX PATRUM ORIENTALUM REGULIS COLLECTA

A VIGILIO DIACONO.

249 I. Ut neque seniores in regendis fratribus inaniter laborent, neque disciplina juniorum vacillet, quæ abbatis conversatione stabilita firma sit, oportet abbatem irreprehensibilem esse, severum, patientem, jejunum, pium, humilem : ut doctoris et patris locum impleat, se ipsum formam præbens bonorum operum ⁴⁸. Ad cujus ordinationem omnes fratres respiciant, nihil sine consilio et auctoritate ipsius facientes. Qui sustinens monasterii necessitates, de omnibus quæ in monasterio sunt libere judicabit ; nullius personam accipiens, nec ulli gratiam præstans ; sed unumquemque secundum merita quotidianæ conversationis in veritate judicans, admoneat, hortetur, castiget, condemnet : vel suscipiat, et ita utile videtur, venientes ad monasterium ; vel ejiciat, si ita necessitas fuerit, male habitantes.

II. In monasterio, seniores sint duo, ad quos vel præsentem abbate vel absente omnium fratrum disciplina, et omnis cura monasterii pertineat : dantes sibi vices per dies, et dividentes inter se pondus ac necessitatem monasterii ; ex quibus unus tempore suo præsentem in monasterio semper erit, ad præstandum abbati solatium, vel obsequium advenientibus fratribus ; et ad procedendum ubi necessitas communis exegerit, atque diligentiam circa omnia quæ ad quotidianam custodiam et conversationem monasterii pertinent adhibendam : ut quæcunque ad obsequium usumque monasterii faciendæ sunt, sine negligentia et querela faciant. Alius cum fratribus erit, tempore suo exiturus cum ipsis ad omnia opera et omnem necessitatem, providens ne quid contra disciplinam faciant. Qui considerans omnes actus singulorum, si qua contra rationem facta viderit, vel per se emendet, vel abbati indicet.

III. Ille vero qui secundum ordinem disciplinæ ordinatione abbatis ex consilio et voluntate omnium fratrum fratribus præpositus est, omnem ad se curam de disciplina fratrum et diligentiam monasterii revocabit ; habens potestatem abbate absente faciendi omnia quæ abbas præsentem facit. Ille autem patientiam, mansuetudinem, humilitatem, charitatem, æquitatem, sine personarum acceptione servabit ; ita agens, ut nec abbati tædium generet, nec

A fratres intemperantia illius laborent. Hæc observabit senior monasterii qui fratribus præpositus est, referens ad abbatem omnia, vel præcipue illa quæ per se non valuerit explicare.

IV. Commendatum aliquod etiam a germano fratre nullus accipiat : nihil in cella sua absque præpositi jussione quispiam habeat, ne poma quidem vilissima, et cætera hujuscemodi.

V. Operantes vero fratres nihil loquantur sæculare : sed aut meditentur ea quæ sancta sunt, aut certe silebunt.

VI. Qui autem coquinat, antequam fratres reficiant, non gustabit quidquam.

B VII. Nemo in cella aut in domo sua habeat quidquam præter ea quæ in communi monasterii lege præcepta sunt.

VIII. Cumque ad dormiendum se collocaverint, alter alteri non loquatur. Cellam alterius, nisi prius ad ostium percutiat, introire non audeat.

IX. Mutare de his quæ a præposito acceperit cum altero non audebit. Nec accipiat melius, et dabit deterius ; aut e contrario dans melius et deterius accipiens. Nemo ab altero accipiat quidpiam, nisi præpositus jusserit.

X. Clausa cella nullus dormiat ; nec habeat cubiculum quod claudi possit : nisi forte ætati alicujus vel infirmitati Pater monasterii concessit.

XI. Nemo a terra solvat funiculum absque jussione patris. Qui in monasterio fratrum invenerit quidquam, suspendat, ut tollat qui cognoverit.

XII. Ad collectam et ad psallendum nullus sibi occasionem inveniat, quibus se dicat occupatum quasi ire non possit. Et si in monasterio, vel in agro, aut in itinere, aut in quolibet ministerio fuerit, orandi et psallendi tempus non prætermittat.

XIII. Qui minister est, habeat studium ne quid operis pereat in monasterio. In qualicumque omnino arte quæ exercetur a fratribus, si quid perierit, et per negligentiam fuerit dissipatum, increpetur a Patre minister operum : et ipse iterum increpet alium, qui opus perdiderit ; duntaxat juxta volun-

⁴⁸ Tit. II, 7.

tatem et præscientiam principis, absque quo nullus A increpandi fratrem habebit potestatem.

XIV. Si inventus fuerit unus e fratribus aliquid per contentionem agens, vel contradicens majoris imperio, increpabitur juxta mensuram peccati sui.

XV. Qui mentitur, aut odio quemquam habere fuerit deprehensus, aut inobediens, aut plus joco quam honestum est deditus, aut otiosus, aut dure respondens, aut habens consuetudinem fratribus detrahendi, vel his qui foris sunt; et omnino quidquid contra regulam Scripturarum est et monasterii disciplinam, et audierit Pater monasterii, vindicabit juxta mensuram opusque peccati.

250 XVI. Si omnes fratres viderint præpositum B nimium negligentem, aut dure increpantem fratres, et mensuram monasterii excedentem, referant hoc Patri, et ab eo increpetur. Ipse autem præpositus nihil faciat, nisi quod Pater jusserit; maxime in re nova. Quæ ex more descendit, servabit regulam monasterii.

XVII. Præpositus vero non inebrietur, nec sedeat in humilioribus locis. Ne rumpat vincula quæ Deus in cælo condidit, ut observentur in terris. Ne luceat in die festo Domini Salvatoris: dominetur carni suæ, juxta mensuram sanctorum. Non inveniatur in excelsis cubilibus, imitans morem gentilium. Non sit duplicis fidei. Non sequatur cordis sui cogitationes, sed legem Dei. Non resistat sublimioribus tumentis animo potestatibus. Ne fremat, nec C hirriat iratus super humiliores; nec transferat terminos regulæ. Non sit fraudulentus, neque in cogitationibus verset dolos; nec negligat peccatum animæ suæ; nec viucatur carnis luxuria. Non ambulet negligenter. Non loquatur verbum otiosum. Non ponat scandalum ante pedes cæci. Non doceat voluntatem animam suam. Non resolvatur risu stultorum ac joco. Non capiatur cor ejus ab his qui inepta loquuntur et dulcia. Non vincatur muneribus: non parvulorum sermone ducatur. Non deficiat in tribulatione. Non mortem timeat, sed Deum; non prævaricator sit propter imminentem timorem. Non relinquat verum lumen propter modicos cibos. Non nutet ac fluctuet in operibus suis. Non mutet sententiam, sed firmus sit solidique decreti: D justus, cuncta considerans: judicans in veritate absque appetitu gloriæ; manifestus Deo et hominibus, et a fraude procul. Nec ignoret conversationem suorum, nec ad eorum scientiam cæcus existat. Nulli noceat per superbiam; nec sequatur concupiscentias oculorum. Veritatem nunquam prætereat: oderit injustitiam. Secundum personam nunquam judicet pro muneribus, nec condemnet animam innocentem per superbiam. Non rideat inter pueros: non deserat veritatem timore separatus. Non despicat eos qui indigent misericordia. Non deserat justitiam propter lassitudinem; ne perdat animam

suam propter verecundiam: ne respiciat dapes lautioris mensæ: nec pulchra vestimenta desideret; nec se negligat, sed semper dijudicet cogitationes suas. Non inebrietur vino; sed humilitati junctam habeat veritatem. Quando judicat, sequatur præcepta majorum et legem Dei, quæ in toto orbe prædicata est.

XVIII. Si deprehensus fuerit aliquis e fratribus libenter cum pueris ridere et ludere, et habere amicitias ætatis infirmæ, tertio commoneatur, ut recedat ab eorum necessitudine, et memor sit honestatis, et timoris Dei: si non cessaverit, corripiatur ut dignus est correptione severissima.

XIX. Qui contemnunt præcepta majorum et regulas monasterii quæ Dei præcepto constitutæ sunt, et parvipendunt seniorum consilia, corripiantur juxta ordinem constitutum, donec corrigantur.

XX. Majores qui cum fratribus mittuntur foras, quandiu ibi fuerint, habebunt jus præpositorum et eorum cuncta regentur arbitrio. Docebunt fratres per constitutos dies; et si forte inter eos ortum fuerit aliquid simultatis, audient ipsi majores, et dijudicabunt causam, et dignum culpa increpabunt; ut ad imperium eorum statim pacem pleno corde consocient.

XXI. Si quis frater contra præpositum suum habuerit tristitiam, aut ipse præpositus contra fratrem aliquam querimoniam; probatæ fratres conversationis et fidei eos audire debent, et dijudicabunt inter eos. Si tamen absens est Pater monasterii vel alibi profectus, primum quidem expectabunt eum: sin autem diutius vident foris demorari, tunc audient inter præpositum et fratrem; ne diu suspenso C judicio tristitia major oriatur; ut et ille qui præpositus est, et ille qui subjectus est, et illi qui audiunt, juxta timorem Dei cuncta faciant, et non dent in ullo occasionem discordiæ.

XXII. Nullus mittatur foras ad aliquod negotium solus. Missi vero non singuli, sed bini vel terni ambulent: ut dum se invicem custodiunt et consolantur, et seniores eorum de honesta eorum conversatione securi sint, et illi non periclitentur. Observantes tamen hoc, ut non se invicem fabulis inanibus destruunt, neque negligentia dent locum D destructionis; sed unusquisque in actu suo attentus sit, prout tempus fuerit.

XXIII. Quando autem reversi fuerint in monasterium, si ante osium viderint aliquem quærentem suorum affinium de his qui in monasterio commorantur, non valebunt ire ad eum, et nuntiare, vel evocare. Et omnino quidquid foris gesserint, in monasterio narrare non præsumant.

XXIV. Omnibus erit potestas legendi usque ad horam tertiam: si tamen nulla causa exstiterit, qua necesse sit etiam aliquid fieri. Post horam vero tertiam si quæ statuta sunt, sicut scriptum est,

per superbiam, vel negligentiam, vel desidiam, A
intercedentem non custodierit, sciat se cum in
hoc errore deprehensus fuerit, culpabilem judi-
candum; quia per suum errorem et alios in vitium
mittit.

XXV. Cellarii vero cura sit, ut abstinentiam
et sobrietatem studens, illata in monasterio ad sum-
plus fratrum diligenter et fideliter servet: nihil
susciens, nec quidquam tradens sine auctoritate
vel seniorum consilio. Quietiam omnia utensilia quæ
in monasterio sunt, id est, vestem, vas, ferramen-
tum, et quidquid usibus quotidianis necessarium
est, custodiat; et unamquamque rem proferens,
cum fuerit necessarium, ab eo iterum ad reponen-
dum cui utendo consignaverit recepturus. Ad vi-
ctum vero fratrum proferat ac tradat septimanariis; B
ad condiendos cibos det necessaria secundum quo-
tidianæ expensæ consuetudinem, neque profuse ne-
que avaræ; de vitio ipsius vel monasterii substantia
gravetur, vel fratres patiantur injuriam. Sed et ne-
cessitatem infirmorum fratrum ac laborem conside-
rans, nihil ægrotantium desideriis neget ex his quæ
habuerit, quantum illis necesse fuerit. Advenienti-
bus diversis fratribus escas parabit. Hæc erit cura
custodis cellarii, recurrens semper ad seniorum
consilium, et requirens de omnibus, vel præcipue
de his quæ proprio suo intellectu non potuerit
adimplere.

XXVI. Ostiarii cura sit, ut omnes advenientes
intra januas recipiat; dans eis responsum honestum C
251 cum humilitate et reverentia, ac statim nun-
tians vel abbati vel senioribus, quis venerit et quid
petierit. Nec ullus extraneorum patiatur injuriam:
neque habeat cum aliquo de fratribus necessitatem
ac facultatem loquendi, absque conscientia abbatis
vel seniorum præsentia. Si quid vero cuicumque de
fratribus missum mandatumque fuerit, nihil ad
ipsum perveniat priusquam abbati vel senioribus
indicetur. Ante omnia ostiarus monasterii hæc ob-
servabit, ne quemquam de fratribus foris januam
exire permittat.

XXVII. Si quis accesserit ad ostium volens sæcu-
lo renuntiare, et fratrum aggregari numero, non
habeat libertatem intrandi: sed prius nuntietur Pa-
tri monasterii, et manebit paucis diebus foris ante D
januam, ac docebitur orationem Dominicam, et
psalmos, quantos potuerit discere; et diligenter sui
experimentum dabit, ne forte mali quidpiam fece-
rit, ut turbatus ad horam timore discesserit, au-
sub aliqua potestate sit; et utrum possit renuntiare
parentibus suis, et propriam contemnere facultatem
Sic eum viderint aptum ad omnia, tunc docebitur
et reliquas monasterii disciplinas; quæ facere de-
beat, quibusque servire, sive in collecta omnium
fratrum, sive in domo cui tradendus est, sive in
vescendi ordine: ut instructus atque perfectus in
omni opere bono fratribus copuletur. Hæc observa-

bit custos januæ, referens omnia, sicut superius
scriptum est, et annuntians senioribus.

XXVIII. Septimanarii ad cibos parandos, vel ad
luminaria concinnanda, vel ad nitores faciendos, et
quæ ad obsequium ususque monasterii pertinent,
semper parati sint. Hos nulla alia necessitas occu-
pet, sed in hoc studium impendant, ut rem susce-
ptam utiliter et diligenter impleant. Et si quid forte
nesciunt de his quæ agere debent, sine dissimula-
tione seniores suos semper interrogent.

XXIX. Hi itaque quibus disciplina, vel utilitas,
vel opinio, vel obsequium monasterii creditur, of-
ficia sibi injuncta fideliter custodiant et impleant.
Hos enim errare non decet, qui ad omnes errores
emendandos præpositi sunt. Qui si vel superbia,
vel negligentia, vel desidia aliqua ex his prætermi-
serint quæ in regula continentur, per ipsosque de-
structio esse cœperit per quos debet ædificatio cre-
scere, omnibus condemnationibus quas regula con-
tinet, subjacebunt.

XXX. Inter omnes fratres hoc observabitur, ut
obedientes senioribus suis, et deferentes sibi invi-
cem, habeant patientiam, moderationem, humilita-
tem charitatem, pacem sine figmento et mendacio,
et maledictione, et verbositate, et jurandi consue-
tudine: ita ut nemo suum quidquam vindicet, ne-
que ullus aliquid peculiariter usurpet; sed habeant
omnia communia.

XXXI. Sine seniorum verbo et auctoritate nullus
fratrum quidquam agat: neque accipiat aliquid,
neque det; neque usquam prorsus procedat.

XXXII. Cum vero inventa fuerit culpa, ille qui
culpabilis invenitur, corripiatur ab abbate secretius.
Quod si non sufficit ad emendationem, corripiatur
a paucis senioribus. Quod si nec sic emendaverit,
excommunicetur; et non manducet quidquam. Cui
si ne hoc quidem profuerit, in quolibet loco fue-
rit, postremus inter omnes in psallendi ordine po-
natur. Quod si in pravitate perseverat, etiam
psallendi ei facultas auferatur. Quem si vel hæc
confusio non commoverit, abstineatur a conventu
fratrum; ita ut nec mensæ, nec Missæ intersit, ne-
que cum eo ullus frater de junioribus colloquatur.
Abstinebitur autem tam diu, quam diu vel qualitas
culpæ poposcerit, secundum abbatis ac seniorum
arbitrium; vel se ex corde pro culpa pœnitens
humiliaverit, et veniam erroris sui omnibus præ-
sentibus petierit. Quod si in fratrem peccavit,
etiam ab eo fratre veniam petat, cui injuriam
fecit.

XXXIII. Si quis errori ejus consenserit, et se-
cundum duritiam illius magis consilium dederit,
ut se tardius humiliet, sciat se cum in hoc errore
fuerit deprehensus, simili modo culpabilem judi-
candum.

XXXIV. Hoc etiam addendum fuit; ut frater qui

pro qualibet culpa arguitur vel increpatur, patientiam habeat, et non respondeat arguenti se : sed humiliet se in omnibus, et emendet.

XXXV. Si vero fuerit aliquis tam durus et tam alienus a timore Domini, ut tot castigationibus et tot remissionibus non emendet, projiciatur de monasterio, et velut extraneus habeatur : ne vitio ipsius alii periclitentur,

XXXVI. Quod si aliquis locutus fuerit, vel riserit in vescendo, increpetur, et agat pœnitentiam.

XXXVII. Si quis ad manducandum tardius venerit absque majoris imperio, similiter agat pœnitentiam, aut ad cellam suam jejunos revertatur.

XXXVIII. Si aliquid necessarium fuerit in mensa, nemo audebit loqui, sed ministrantibus signum soni dabit. Ministri vero absque his quæ in commune fratribus præparata sunt, nihil aliud comedant, nec mutatos cibos sibi audeant præparare.

XXXIX. Nemo plus alteri dabit quam alter accepit : quod si obtenditur infirmitas, præpositus domus perget ad ministros ægrotantium, et ab his quæ necessaria sunt accipiet.

XL. Quando ad ostium monasterii aliqui venerint, si clerici fuerint aut monachi, majori honore suscipientur : lavabuntque pedes eorum, juxta

(28) *Psiatho*. *Psiatpum* sive *Psathium*, est teges sive storea, ex junco sive papyro confecta, qua pro lecto et stragulo utebantur monachi, Vid. Roswey-

A Evangelii præceptum, et præbebunt eis omnia quæ apta sunt usui monachorum.

XLI. Si quis ad ostium monasterii venerit, dicens velle se videre fratrem suum vel propinquum, janitor nuntiabit abbati, et permittente eo accipiet comitem cujus fides probata est ; et sic mittetur ad fratrem videndum vel proximum.

XLII. Si propinquus alicujus mortuus fuerit, prosequendi funus non habebit licentiam, nisi Pater monasterii præceperit.

XLIII. Nullus de horto tollat olera, nisi ab hortulano acceperit.

XLIV. Nemo alteri loquatur in tenebris : nullus in psiatho (28) cum altero dormiat : manum alterius nemo teneat : sed sive steterit, sive ambulaverit, sive sederit, uno cubito distet ab altero.

XLV. Si quis tulerit rem non suam, ponetur super humeros ejus ; et sic agat pœnitentiam publice in collecta.

XLVI. Si præpositus injuste judicaverit, injustitiæ ab aliis condemnabitur.

XLVII. Qui consentit peccatis, et defendit alium delinquentem, maledictus erit apud Deum et homines, et corripietur increpatione severissima.

dum in *Onomast.* ad Vit. PP. 1035, et Menardum ad *Concordiam Regul.*, pag. 738. HOLSTEN. — Vide-
sis Cangium in *Glossario*, v. *Psiatium*.